

KAKŠNE PASTI PRINAŠA ZAKON O NACIONALNEM DEMOGRAFSKEM SKLADU

Državni zbor Republike Slovenije je pred glasovanjem o predlogu Zakona o nacionalnem demografskem skladu, ko je vse kazalo, da zakon ne bo izglasovan, na predlog poslanske skupine SDS, sprejel sklep o preložitvi glasovanja o zakonu na jesen. Tak sklep so poleg koalicijskih poslancev pomagali izglasovati še poslanci DeSUS in manjšinska poslanca. Zakon predvideva združitev del državnega premoženja v Nacionalni demografski sklad, ki naj bi zagotovil dolgoročno stabilnost pokojninske blagajne. Strinjam se z vsemi, ki zatrjujejo, da je cilj združitve tega premoženja prevzeti premoč nad njim, seveda z postavitvijo svojih kadrov na vodstvene in nadzorne organe v novo nastalem skladu. Kot dolgoletni gospodarstvenik si ne predstavljam, kje bodo dobili za vodstvo in za nadzor nad delovanjem sklada take strokovnjake, ki bodo obvladovali vse dejavnosti in specifičnosti ustanov in podjetij, ki se bodo znašla v tem skladu. Tu so potrebna ustrezna znanja in izkušnje pri oceni delovanja in rezultatov poslovanja slehernega podjetja ali ustanove, če hočemo, da bodo doseženi zadostni donosi - dobički, s katerimi se bo polnila, poleg ostalega predvidenega v zakonu, še pokojninska blagajna.

V nadaljevanju bom pojasnil dejstva, zaradi katerih ne sedanji in ne bodoči upokojenci nikakor ne moremo in ne smemo podpreti predlagani zakon. Pred več kot dvajsetimi leti so bili postavljeni temelji izplačevanja pokojnin kot ga poznamo še danes. Večino zbranih sredstev za pokojnine se zbere s prispevki delodajalcev in delojemalcev- delavcev, razliko se pokriva z tedaj sprejetim zakonom iz proračuna Republike Slovenije. Za usklajevanje pokojnin namenja Kapitalska družba (KAD) cca 50 mio eur na leto in cca 20 mio sredstev se zbere še iz dobička, ki ga ustvari Zavarovalnica Triglav. Namreč Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) je lastnik 28.6% delnic le-te. Ta delež smo prenesli na ZPIS s posebnim referendumom. Ta delež bi morala zavarovalnica Triglav, ko se je preoblikovala v delniško družbo, razdeliti med svoje dotakratne zavarovance, a je bil izgovor s strani takratne vlade in finančnega ministra pokojnega Bajuka, da ni ustrezne evidence - polic, ki bi dokazovale upravičence do določenega deleža v vrednosti zavarovalnice, zato bodo ta delež podržavili. To ni bilo res, zato smo se takratni zavarovanci uprli in uspeli z referendumom prenesti ta delež v korist pokojninske blagajne. Ta delež sedaj prispeva na leto cca 20 mio eur v pokojninsko blagajno.

Sredstva, ki se opravljajo v KAD-u so sredstva , ki jih je Zakon o lastninskem preoblikovanja družbenega premoženja namenil za pomoč pokojninski blagajni. Določeno je bilo, da se 10% sredstev takratnega družbenega premoženja prenese na Kapitalsko družbo (KAD), ki je bila ustanovljena za skrbno upravljanje s temi sredstvi. Trenutno ja teh sredstev v KAD-u cca 1 milijarda eur. Z ustreznim upravljanjem s temi sredstvi KAD namenja iz dobička vsako leto 50 mio eur v pokojninsko blagajno. Poleg sredstev zbranih s prispevki, dobičkom iz zavarovalnice Triglav in iz sredstev KAD , zagotavlja do potrebne mase sredstev za izplačevanje pokojnin, po sedaj veljavnem zakonu, državni proračun. Velikost sredstev iz proračuna se giblje od cca 800 mio eur do 1,5 milijarde eur na leto, odvisno koliko sredstev se zbere s prispevki. Ti prispevki so odvisni od stopnje zaposlenosti in velikosti plač aktivnega prebivalstva, kar pomeni, da je rešitev za stabilno pokojninsko blagajno večja stopnja zaposlenosti, večja produktivnost in boljše plačani zaposleni. Iz tega lahko zaključimo, da je najbolj stabilna in varna pokojninska blagajna, sedanjih in bodočih upokojencev, sedanja zakonska ureditev.

Dobički, ki se ustvarijo v državnih podjetjih se že sedaj stekajo v državni proračun in je brezpredmetno jih izločati v Demografski sklad, ki naj bi jih nato nakazoval v pokojninsko blagajno. Zaskrbljujoče pa je, da se bo po predvideni razdelitvi sredstev sklada le 40% sredstev namenilo za pokojninsko blagajno, ostalo naj bi bilo namenjeno drugim uporabnikom. Obstaja možnost, da se bodo delila tudi sredstva KAD in zavarovalnice triglav z istim deležem. To skrb utemeljujem, ker bodo v sklad pripojena tudi ustanove, ki ne ustvarjajo dobička ampak so le porabniki sredstev, ki jih rabijo za tekoče poslovanje. Po tolmačenju zakona s strani ministra za finance v parlamentu je bilo razumeti, da se bo v skladu iz dobičkov zbralo cca 100 mio eur sredstev na leto. To bo mogoče res, če bodo gospodarske razmera na svetovnem trgu ugodne, razmere pa kažejo, da ugodnih razmer ne bo še veliko let.

Iz tega izhaja, da bi bilo najbolj pošteno do sedanjih in bodočih upokojencev, da bi bil ta zakon neizglasovan in v najkrajšem možnem času pripravljen nov zakon z popolnoma drugačno vsebino, ki bo res z realnimi viri zagotovil stabilnost pokojninske blagajne. Nerazumno je, da so prenos zakona v poznejšo razpravo z isto vsebino pomagali izglasovati poslanci DeSUS, ki naj bi se zavzemali in glasovali v korist upokojencev. V koalicijski pogodbi ima sedanja koalicija zapisano ustanovitev demografskega sklada, nič narobe a ne s sedaj tako predlagano vsebino, ki poslabšuje stabilnost pokojninske blagajne.

Predlog zakona sploh ne omenja obveznost države še do denacionalizacijskih upravičencev, namreč prejšnji sklad (SOD), ki je urejeval denacionalizacijske zadeve se je organiziral v Slovenski državni holding, kateri se bo po zakonu pretvoril v Demografski sklad, s seboj pa bo prinesel še cca 1 milijardo obvez do denacionalizacijskih upravičencev.

Iz vseh teh in drugih porabnikov predvidenih donosov demografskega sklada se postavlja vprašanje ali bo sploh premoženje v bodočem skladu ustvarilo takšen donos za vse predvidene porabnike za tekoče potrebe in še zagotavljalo stabilno pokojninsko blagajno. Velika verjetnost je, če bo ta zakon sprejet, da se bodo sedanja sredstva, ki so že s ustreznimi zakoni zagotovljena za pokojninsko blagajno uporabljala tudi za druge namene.

Postavlja se tudi vprašanje kakšna usoda bo doletela vzajemne pokojninske sklade, ki izvajajo poklicno zavarovanje zavarovancev, ki opravljajo posebna težka in zdravju škodljiva dela. Kako bodo zavarovana sredstva zavarovancev, ki imajo vplačane prispevke za dodatno pokojninsko zavarovanje in z njimi opravlja Modra zavarovalnica, ki naj bi se skupaj z vzajemnim skladom in Kapitalsko družbo zdražili v Demografski sklad. Dosedanja zakonodaja te zavarovance ustrezno ščiti, saj so njihova sredstva v varnem upravljanju. S morebitnim sprejetjem zakon o demografskem skladu pa bi lahko nastali položaji, ko ne bo vira in ne temelja za usklajevanje pokojnin in ne bodo interesi in premoženje zavarovancev pokojninskih skladov in ostalih življenjskih zavarovanj zaščiteni v enakem obsegu, kot v obstoječem sistemu.

Iz vsega tega lahko zaključimo, da predvideni zakon o demografskem skladu rešuje interese določenih vladajočih skupin, ne rešuje pa potrebe in ne zaščiti ustavne pravice večine državljanov Republike Slovenije in med njimi predvsem upokojencev. Poslanci DeSUS zaradi svojih interesov glasujejo v škodo svojih volivcev predvsem upokojencev, namesto , da bi izpolnjevali dane predvolilne obljube.

Pobegi, 18.07.2021

Predsednik
Pokrajinske zveze društev upokojencev
južne Primorske
Mirko Miklavčič